

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Навчально-науковий інститут мистецтв**

**Кафедра управління соціокультурною діяльністю шоу-бізнесу та
івентменеджменту**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

**для студентів спеціальності
«Менеджмент соціокультурної діяльності»**

**Івано-Франківськ
2024**

УДК 379.85 (075.8)
ББК 65.49

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту
мистецтв
(протокол № 1 від 18 вересня 2024 р.)

Рецензенти:

Волощук Ю. І. – кандидат мистецтвознавства, професор кафедри виконавського мистецтва, заступник директора Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Жук О. І. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для студентів спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» / упорядники: О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець, В.В. Федорак, О.В. Качмар, Т.З. Маланюк, І.І. Базіняк. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 23 с.

Для студентів вищих навчальних закладів.

Зміст

1.	Загальні положення	4
2.	Порядок виконання курсової роботи	6
3.	Структура, обсяг, зміст курсової роботи	9
4.	Оформлення курсової роботи	10
5.	Порядок подання роботи на рецензію і захист	13
6.	Додатки	18

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота — це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певної дисципліни чи окремих її розділів.

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Вона затверджується на засіданні випускової кафедри.

Курсова робота допомагає студентові систематизувати отримані теоретичні знання з вивчених дисциплін, перевірити якість цих знань; оволодіти первинними навичками проведення сучасних наукових досліджень. Уже на цій першій творчій спробі можна виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити; вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні (архівні) та статистичні джерела; здатність застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; вміння формулювати висновки, пропозиції і рекомендації з предмета дослідження. Випадає й слушна можливість проконтролювати вміння студента правильно організувати свою дослідницьку роботу та оформити її результати.

Під час виконання курсової роботи бажаним є використання нормативних документів, матеріалів офіційних сайтів державних установ, фахових та довідкових видань, матеріалів науково-практичних конференцій, що розглядають проблеми розвитку соціокультурної сфери в Україні в цілому та в Карпатському регіоні зокрема.

У процесі виконання роботи студенти повинні показати вміння працювати з літературними джерелами, оволодівати прийомами збору, систематизації та правильного використання інформаційного та статистичного матеріалу, чітко і логічно формулювати свої думки, навчитися розробляти різноматичні соціокультурні послуги.

Кожному студенту кафедрою призначається керівник курсової роботи з числа викладачів кафедри.

Студент несе відповідальність за дотриманням вимог щодо змісту та оформлення курсової роботи та терміну її виконання. Робота оцінюється позитивно, якщо вона є самостійним дослідженням та оформлена у відповідності з вимогами, які зазначені у розділі 4 пропонованих методичних вказівок.

II. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Готуючись до виконання курсової роботи, студент обирає її тему. Тема повинна зацікавити студента, викликати прагнення глибоко вивчити її суть. Лише за таких умов, у процесі опрацювання теми студент здатний практично реалізувати поставлену у роботі головну ідею, зробити свій внесок у розвиток цієї теми, викласти свої уявлення та думки щодо тематики роботи.

Після визначення теми проводять першу настановну консультацію з науковим керівником. Під час консультації визначаються: загальні вимоги до роботи, порядок її виконання, орієнтовний план, основна література та інші джерела, які підлягають вивченню, зміст та методика спостережень, обсяг, методична база для виконання роботи. У процесі виконання роботи студент постійно користується консультаціями наукового керівника.

Відповідно до терміну подання курсової роботи для захисту студент подає науковому керівникові на затвердження графік виконання роботи. Графік визначає строки виконання таких етапів роботи:

- добір теми та настановча консультація;
- затвердження графіку виконання роботи;
- складання бібліографії з теми;
- вивчення літератури та інших джерел;
- затвердження плану курсової роботи;
- підготовка першого варіанту роботи;
- перевірка керівником першого варіанту роботи;
- внесення змін, оформлення роботи;
- подача курсової роботи для захисту.

Першим етапом у процесі виконання курсової роботи є ознайомлення з обраними для дослідження об'єктами; визначення характеру та обсягів практично доступних для використання літературних, статистичних та інших джерел і матеріалів; збирання первинного матеріалу.

Кафедра визначає календарний графік виконання роботи, що наведений у завданні до курсової роботи. Чітке дотримання термінів виконання роботи дозволить своєчасно завершити виконання курсової роботи, врахувати зауваження керівника, усунути недоліки, здати її на кафедру та вийти на захист.

Наступний етап — підбір та опрацювання літературних джерел. Для написання якісної курсової роботи потрібний ретельний і обміркований добір літературних джерел, складання загальної бібліографії. Під час написання курсової роботи, проводиться систематизація джерел.

До складу бібліографії мають бути віднесені вітчизняні та міжнародні інструктивні матеріали, підручники, навчальні посібники, довідники, збірники, словники, енциклопедії, монографії, матеріали наукових конференцій, журнальні та газетні статті, атласи, карти, картосхеми, статистичні дані, тощо. Слід починати із загальної (підручники, довідники, видання енциклопедичного характеру, теоретичні розробки) та переходити до спеціальної літератури (інструктивні та нормативні документи, монографії, статті специфічні для даної проблеми, періодичні видання, картографічний матеріал, статистичні дані тощо).

Вивчення літератури та дослідження проблеми повинні проводитись в історичному аспекті — від історичних витоків проблеми, його теоретичних засад, до сучасного стану, практичної реалізації, перспектив розвитку. Це дозволяє вивчити явище чи проблему в динаміці, виявити тенденції розвитку, науково спрогнозувати її. Після підбору літератури слід розпочинати її вивчення, систематизацію, конспектування.

Виконуючи курсову роботу, необхідно пам'ятати, що вивчення — це не лише механічне засвоєння інформації, а й активний творчий процес, спрямований на вирішення поставлених завдань. Опрацьовуючи ту чи іншу монографію чи статтю, слід конспектувати основні положення, точки зору, висновки та їх обґрунтування. Кожну виписку рекомендується робити на окремих аркушах з вказівкою всіх вихідних даних видання, що дасть змогу зробити правильне покликання на літературу. Під час роботи над теоретичною літературою студент повинен зуміти дати аналіз прочитаного, критично розібрати концепції автора, відзначивши їх сильні та слабкі сторони.

Особливу увагу слід звернути на питання, що не знайшли висвітлення у сучасній літературі чи були лише поставленими в працях дослідників. Якщо з даної проблеми існує декілька точок зору, то автор курсової роботи повинен коротко викласти кожна з них, дати їм критичну оцінку й обґрунтувати, чому він дотримується тієї чи іншої концепції, чи висунути та довести власну точку зору.

Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є підставою для складання плану курсової роботи.

Орієнтовний план курсової роботи

Вступ.

Розділ 1. Науково-методичні основи розвитку індустрії дозвілля в Івано-Франківській області.

Розділ 2. Аналіз історико-культурної спадщини Івано-Франківської області для організації культурно-дозвілєвої діяльності

Розділ 3. Можливості використання історико-культурної спадщини Івано-Франківської області для організації надання соціокультурних послуг

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Основна вимога до курсової роботи — її науковість, що передбачає творчий підхід до написання обраної теми, правильне та глибоке висвітлення всіх її аспектів, усвідомлення результатів дослідження та вміння робити узагальнення, висновки та рекомендації щодо вдосконалення досліджуваної проблеми. Науковість курсової роботи визначається науково-теоретичним рівнем і практичною значимістю. У курсовій роботі необхідно не тільки розкрити тему, описати матеріал, але й отримати з нього інформацію соціально-економічного, культурологічного та світоглядного характеру.

Важливою вимогою до курсової роботи є логічно-послідовне викладення матеріалу та наочність. Усі розділи роботи та ілюстративний матеріал повинні бути взаємопов'язаними між собою.

Курсова робота повинна відповідати таким вимогам як грамотність та правильність оформлення. Робота повинна бути надрукованою, мати якісну графіку ілюстративного матеріалу, не мати стилістичних та орфографічних помилок.

В процесі написання роботи у разі необхідності студент звертається до наукового керівника за консультаціями. Керівник проводить індивідуальні консультації для студентів за відповідним графіком, встановленим кафедрою. Консультанти проводять групові консультації у відповідності з навчальним планом.

Необхідно витримати заданий обсяг курсової роботи, що становить 30-35 друкованих сторінок. Значне перевищення встановленого обсягу свідчить про те, що студент погано орієнтується в матеріалі, не вміє відібрати головного, найбільш суттєвого. Разом з тим, занадто малий обсяг роботи не дозволяє достатньо розкрити тему.

Потрібно також дотримуватись пропорції обсягу всіх структурних частин роботи. Зокрема, вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 10 відсотків її загального обсягу.

Виконана курсова робота у встановлений термін подається на кафедру, де після реєстрації секретарем передається науковому керівнику на рецензування. У рецензії науковий керівник зазначає позитивні сторони та недоліки в роботі, оцінює наявність елементів творчого пошуку, новизни, дотримання вимог щодо змісту та оформлення. За незадовільної оцінки курсова робота повертається на доопрацювання.

Захист курсової роботи відбувається відповідно до затвердженого кафедрою графіку у присутності членів комісії.

ІІІ. СТРУКТУРА, ОБСЯГ, ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути самостійним, завершеним дослідженням, яка складається з вступу, основної частини, пропозицій та висновків, списку використаних джерел, додатків.

Досить складним і важким моментом у підготовці курсової роботи є написання вступу, що має першочергове значення, оскільки його зміст дає змогу визначити професійну підготовку майбутнього фахівця, його теоретичний і науковий рівень.

Найбільш оптимальним є вступ, в якому розкривається актуальність теми, подається загальна характеристика сучасного стану проблеми, яка досліджується, визначається мета об'єкт та предмет дослідження, ставляться конкретні завдання дослідження, окреслюється структура курсової роботи. Рекомендований обсяг вступу 2-3 сторінки.

В основній частині викладається зміст дослідження за розділами курсової роботи, що вміщує питання, пов'язані з особливостями розвитку соціокультурної сфери. Перший розділ розглядає науково-теоретичні аспекти досліджуваної проблеми. У другому розділі студент повинен детально проаналізувати сучасний стан досліджуваного явища. На базі проведеного аналізу розробляється студентами план організації та проведення туристського походу з активними формами пересування, розробляється екскурсійна програма в межах пропонованого туристського регіону. Рекомендований обсяг основної частини 20-25 сторінок.

Висновки завершують курсову роботу. У стислій формі викладаються основні положення, а також рекомендації та пропозиції наукового та практичного характеру результатів проведеного дослідження. Вони мають засвідчити рівень досягнення поставленої мети, бути короткими. Рекомендований обсяг 2-3 сторінки.

Список використаної літератури складається лише з тих джерел, що були використаними у процесі виконання курсової роботи. Загальна їх кількість повинна становити 25-30 позицій.

IV. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна бути стилістичною, грамотно відредагованою та оформленою відповідно наведеним нижче вимогам. Вона комплектується у такій послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки
- список використаних джерел;
- додатки.

Курсова робота виконується на папері формату А4 (210x297 мм). Поля: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху – 15 мм, знизу – 20 мм. При написанні курсової роботи з використанням комп'ютерного набору використовується 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman, кегль – 14 пт.

Титульний аркуш (перша сторінка) оформляється за установленною формою. Типовий зразок титульного аркуша подано в додатку А.

Заголовки від тексту відділяються зверху та знизу трьома інтервалами. Перенос слів у заголовках не дозволяється. Крапка у кінці заголовку не ставиться. Назва розділів друкується прописними (великими) літерами, параграфів і пунктів – рядковими (малими). Заголовок розділу в тексті розміщується посередині сторінки, параграфу та пункту – з абзацу. Не дозволяється розміщувати заголовок унизу однієї сторінки, а текст починається з наступної.

У процесі написання тексту потрібно виділяти абзаци (1,25 см).

Оформлення наукового апарату є наочним свідченням уміння студента працювати над літературою та джерелами. Слід робити посилання на кожне запозичене положення чи точку зору. У ході цитування слід звірити текст і дати точний опис джерела, звідки беремо цитату. Усі факти, положення, цитати, підрахунки, використані в курсовій роботі, повинні мати посилання на літературу, що була опрацьована.

Найбільш поширеними є посилання у тексті. У даному випадку посилання оформлюється у скороченому вигляді – береться в дужки. Наприклад: [3, с. 23], де перша цифра "3" означає номер літературного джерела із списку використаної літератури, а друга – "23" – його сторінку.

Посилання на інформацію, що міститься в додатках оформлюють наступним чином – (Див. дод. Д).

Важливою частиною курсової роботи є таблиці та графічні матеріали. Таблиці, у яких систематизована статистична інформація та малюнки, що

вміщують різноманітні графічні ілюстрації (діаграми, схеми, графіки), мають позначатися в межах роботи арабськими цифрами; розміщуються вони після першого посилання на них у тексті (посилання мають бути на всі таблиці та малюнки). Таблиці та малюнки повинні мати назви, що відповідають їх змісту.

V. ПОРЯДОК ПОДАННЯ РОБОТИ НА РЕЦЕНЗІЮ І ЗАХИСТ

Виконану курсову роботу студент подає на кафедру для рецензування у терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше ніж за два тижні до захисту. Рецензію на курсову роботу складає науковий керівник після її перевірки. У ній повинно бути висвітлено: позитивні сторони курсової роботи (відповідність темі, повнота розкриття матеріалу, правильність оформлення тощо), її недоліки (помилки в розрахунках, невідповідність темі, недостатній обсяг роботи тощо), попередня оцінка роботи. Курсову роботу, що має серйозні недоліки, повертають для повного або часткового доопрацювання відповідно до зауважень та рекомендацій.

Захист курсових робіт відбувається за встановленим графіком прилюдно, перед комісією. Процедура захисту передбачає стисле викладення студентом основних положень роботи, а також відповіді на запитання членів комісії. До захисту студент отримує свою роботу, ознайомлюється з рецензією і готується аргументовано відповісти на зауваження та запитання. У процесі захисту члени комісії оцінюють глибину знань студента щодо теми дослідження, його вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору, чітко формулювати відповіді на поставлені запитання. Остаточну оцінку вносять у відомість та залікову книжку студента.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ЄКТС.

«А» (90-100 балів) студент може отримати у випадку, якщо він:

- своєчасно та якісно виконав завдання курсової роботи згідно із затвердженою темою;
- при виконанні курсової роботи опрацював законодавчо-інструктивні документи, літературні джерела, Інтернет-ресурси з теми дослідження;
- аргументовано і логічно розкрив питання досліджуваної теми, виклав матеріал літературною мовою;
- сформулював висновки до кожного розділу курсової роботи;
- виявив творчий підхід при розробці пропозицій щодо удосконалення діяльності досліджуваного підприємства,
- отримав позитивну рецензію наукового керівника;
- послідовно та логічно доповів про результати роботи під час захисту, продемонстрував глибокі знання з досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки;
- супроводжував доповідь змістовними ілюстративними матеріалами, дав вичерпні аргументовані відповіді на всі запитання членів комісії,
- достатньо змістовно доповів про результати роботи під час захисту, супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами, в цілому аргументовано і без суттєвих помилок відповів на запитання членів комісії.

«В» (80-89 балів) студент може отримати тоді, коли:

- своєчасно та якісно виконав завдання курсової роботи згідно з затвердженою темою;
- при виконанні курсової роботи опрацював законодавчо-інструктивні документи, літературні джерела по темі дослідження;
- логічно розкрив питання досліджуваної теми, виклав матеріал літературною мовою;
- виявив творчий підхід при розробці пропозицій щодо вдосконалення діяльності досліджуваного об'єкта;
- сформулював висновки до кожного розділу курсової роботи;
- отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими несуттєвими зауваженнями;
- в цілому аргументовано і без суттєвих помилок доповів про результати роботи під час захисту, продемонстрував глибокі знання з досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки;
- супроводжував доповідь змістовними ілюстративними матеріалами, дав вичерпні аргументовані відповіді на всі запитання членів комісії,

але при виконанні курсової роботи допустив окремі помилки, недостатньо використовував додаткову літературу та Інтернет-ресурси; під час захисту не досить повно й аргументовано викладав матеріал.

«С» (70 до 79 балів) студент може отримати тоді, якщо:

- розкрив зміст питань курсової роботи відповідно до завдання керівника;
- при виконанні курсової роботи опрацював законодавчо-інструктивні документи, літературні джерела з теми дослідження;
- сформулював висновки до кожного розділу курсової роботи;
- отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими несуттєвими зауваженнями;
- доказово і без суттєвих помилок доповів про основні положення роботи під час захисту, продемонстрував достатні знання з досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки,

але допускав окремі помилки при виконанні курсової роботи; виявив деякі недоліки під час захисту; недостатньо використовував додаткову літературу; виконав курсову роботу, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив творчого підходу при розробці пропозицій щодо вдосконалення діяльності досліджуваного підприємства.

«D» (60 до 69 балів) студент отримує тоді, якщо:

- виконав курсову роботу відповідно до завдання, але з окремими недоліками;
- виявив знання і розуміння основних теоретичних положень навчальної дисципліни, з якої виконується робота;
- сформулював висновки з окремих розділів;
- отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими суттєвими зауваженнями;
- доповів про результати роботи під час захисту без порушень послідовності розкриття змісту;
- відповідав на окремі запитання членів комісії при захисті,

але допускав окремі помилки при виконанні курсової роботи; недостатньо використовував додаткову літературу та Інтернет-ресурси; при написанні курсової роботи не дотримувався вимог до оформлення, продемонстрував недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, не супроводжував доповідь ілюстративними (або матеріали використовувались, але були незмістовними), неповно або недостатньо аргументовано відповів на запитання членів комісії, припустив окремі помилки у своїх доповідях.

«Е» (50-59 балів) ставиться у випадку, якщо студент:

- виконав значну частину завдань курсової роботи згідно із завданням керівника за затвердженою темою;
- виявив знання і розуміння основних теоретичних положень дисциплін кафедри;
- отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими суттєвими зауваженнями;
- доповів про результати роботи під час захисту без суттєвих порушень послідовності розкриття змісту;
- відповідав на окремі запитання членів комісії при захисті,

але допускав значну кількість суттєвих помилок у виконанні курсової роботи; не виявив старанності при виконанні окремих завдань; недостатньо використовував основну, додаткову літературу та Інтернет-ресурси; при виконанні курсової роботи не дотримувався вимог до оформлення, продемонстрував недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, не розумів сутності економічних понять при її захисті; не супроводжував доповідь ілюстративними (або матеріали використовувались, але були незмістовними), неповно або недостатньо аргументовано відповів на запитання членів комісії, припустив окремі помилки у своїх доповідях.

Оцінка «FX» (26 до 49) за шкалою ЄКТС ставиться тоді, якщо студент:

- виконав курсову роботу з порушеннями завдання або з суттєвими недоліками змісту та оформлення, про що зазначається у рецензії наукового керівника;
- поверхово ознайомився з основною літературою, не використовував додаткову літературу та Інтернет-ресурси;
- виконав курсову роботу, не дотримуючись вимог до оформлення;
- не виконав завдання курсової роботи у повному обсязі;
- невпевнено орієнтувався в змісті роботи під час її захисту, непослідовно доповів про результати роботи, продемонстрував недостатні знання з досліджуваної теми.

Оцінку «F» (від 1 до 25 балів) за шкалою ЄКТС студент отримує тоді, коли:

- виконав курсову роботу з порушеннями завдання або з суттєвими недоліками змісту та оформлення, про що зазначається у рецензії наукового керівника,
- допускав суттєві помилки при виконанні курсової роботи;
- оволодів матеріалом по темі курсової роботи на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих понять у соціокультурній сфері;
- не зміг розкрити зміст окремих питань, передбачених завданням наукового керівника;

- поверхово ознайомився з основною літературою, не використовував додаткову літературу та Інтернет-ресурси;
- невпевнено орієнтувався в змісті роботи під час її захисту, не зміг послідовно доповісти про результати роботи, продемонстрував недостатні знання з досліджуваної теми, припустив грубі помилки у відповідях (або зовсім не відповів) на запитання членів комісії.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

_____ (повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЕКТ)

З

_____ (назва навчальної дисципліни)

на тему _____

Студента (ки) ____ курсу, групи ____
напряму підготовки (спеціальності)

_____ (прізвище та ініціали студента (ки))

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала: _____

Університетська шкала: _____

Оцінка ECTS: _____

Члени комісії:

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

м. Івано-Франківськ – 202.. рік

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У ДИСЕРТАЦІЇ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
<p>Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
<p>Автореферати дисертацій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.

	3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів

	<p>влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніцина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип.</p>

	<p>Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
<p>Частина видання: книги</p>	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного</i></p>

	<p><i>сознания в обществе</i> : матеріали VII междунар. антитеррорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

Складові впливу елементів зовнішнього середовища

Джерело: http://tourlib.net/statti_ukr/solodovnyk3.htm

— ДЛҀА НОТАТОК —